

Maarja Priks

Lenderi tüüpi korterelamu Pelgulinnas

Rohu 18, Tallinn, Harjumaa

Tallinn 2023

SISUKORD

- Sissejuhatus	2
1. Ajalooline ülevaade	4
2. Hoone materjalikasutuse ja tehnilise seisukorra kirjeldus	7
2.1 Vundament ja sokkel	7
2.2 Seinad ja konstruktsioon	9
2.3 Trepikoda ja kelder	10
2.4 Katus ja vahelagi	13
2.5 Uksed ja aknad	14
2.6 Kahjustuste tekke põhjused	15
2.7 Soovitused kahjustuste kõrvaldamiseks	15
3. Väärtused	16
4. Säilitamise ettepanekud	17
4.1 Vundament ja sokkel	17
4.2 Seinad ja konstruktsioon	18
4.3 Trepikoda ja kelder	18
4.4 Katus ja vahelagi	18
4.5 Uksed ja aknad	19
- Kokkuvõte	19
- Kasutatud materjalid	19
- Lisad	22
Lisa 1: Rohu 18 asendiplaan	22
Lisa 2: Rohu 18 renoveerimise projekt	23
Lisa 3: Rohu 18 projekt aastast 1905-1935	26

Sissejuhatus

Mina käsitlen Tallinnas Pelgulinna piiril, Rohu 18 asuvat Lenderi tüüpi maja.

Katastritunnus 78408:803:6850, Ehitisregistri kood 101021950

Töös käsitlen hoone põhiosa ja põhiosa lisaehitust. Töös ei käsitle hoones asuvate korterite kujundust ja siseviimistlust, hoovimaja ega hoovis asuvaid kuure.

Tegemist on puidust, väikeste korteritega, kahekorruselise kortermajaga, alates 2017 korteriühistu.¹

Lenderi maja on maja tüüp, mis sai nime inseneri ja tolelaegse Tallinna linnaapea Voldemar Lenderi järgi. Neid ehitati 19. Sajandi lõpus ja 20. Sajandi alguses teatud Tallinna asumites, peamiselt Pelgulinnas, Kalamajas, Kelmikülas, Kassissabas, Uues Maailmas ja Kitsekülas. Nüüdseks on need kuulutatud miljööväärtuslikeks hoonestusaladeks ehk miljööaladeks, mistõttu esitatakse seal asuvate majade renoveerimisele tavapärasest natuke karmimad nõudmised.

Objekti valisin isiklikel põhjustel. Soetasin aastaid tagasi sellesse majja korteri, nähes selles varjatud pärlit. Tollel ajal ei olnud küll tegemist väga populaarse rajooniga, kuid kuna piirkond arenes kiiresti ja huvi inimestel selle vastu kasvas oli selge, et tõuseb tormiliselt ka selle piirkonna populaarsus. Tänapäevaks, ma julgeksin väita, ongi tegemist ühe Tallinna kõige nõutumaga, kallima ja populaarsema piirkonnaga. Seda ka õigustatult, sest Pelgulinna Telliskivi piirkond on kesklinnale väga lähedal, kuid erinevalt kesklinnast rahulik ja vaikne naabruskond. Ühest küljest on ta kõrvuti Kalamajaga ja teisalt Kassissabaga, mis on samuti rahulikud piirkonnad ja samas on ta vanalinna vahetus läheduses, mis lisab veelgi väärtust.

Kuna mõtted ja soovid maja renoveerimisest keerlevad ühistul juba aastaid, soovin oma tööga anda hinnangu hoone tehnilisele seisundile, märkida ära hoone väärtused ja pakkuda välja lahendusi maja renoveerimiseks.

---

¹ Ettevõtete otsing <https://www.teatmik.ee/et/personlegal/80420064-Tallinn,-Rohu-tn-18-korteri%C3%BChistu> (vaadanud 25.04 2023)

Piirkonnas ringi jalutades silman tihti hooneid, mis on renoveeritud ja mis selle tegevuse käigus on pigem oma väärtust ja iseloomu kaotanud ning muutunud lihtsalt üheks tavaliseks puitmajaks. Sellele majale ma sama saatust ei soovi.

Töö eesmärk on paremini tundma saada hoone erisusi ja väärtusi, et saaks lasta ta väärilt renoveerida, lugupidavalt esile tuua selle ajalugu ja muuta kenaks silmaga nauditavaks hooneks, suurepärases piirkonnas.

Illustratsioon 1 Rohu 18 asukohaplaan. Allikas: Maa-amet

Hoone täpsem krundiplaan on leitav lisas (Lisa 1)

1. Ajalooline ülevaade

Konkreetsed hoone ehitusaasta ei ole täpselt kindel, kuid seda tüüpi hooneid ehitati 19. saj lõpp kuni 20. saj algus. Ehitisregistrisse on märgitud hoone esmane kasutuselevõtu oletuslik aasta 1940.

Lenderi majad ei pruugi olla otseselt V. Lenderi poolt projekteeritud,² sest alates 1903.

aastast koostas V. Lenderi ehitusbüroo väga suures mahus puitmajade projekte.³

Palju informatsiooni kogusin vesteldes Mart Nigolaga,⁴ kelle vanaema kolis Rohu 18 majja 1960tel ja kes ise peale vanaema lahkumist kolis samasse korterisse 1980tel. Temalt õnnestus ka saada maja vanad projektid mõningate joonistega (Lisa 3)

Maja on ehitatud kahes etapis. Põhiosa (joonistel Lisa 2), vanu jooniseid uurides, tuleb sealt välja aasta 1905 ehk projekt on koostatud sellel aastal, kuid millal jõuti ehituseni, seda ei ole täpselt teada. Maja lasi tellija R. Tohvri ehitada peamiselt üürimise eesmärgil, kuid elas ka ise ühes väikeses korteris.

Mõni aasta hiljem (vanade dokumentide alusel Lisa 3) 1911 lasi R. Tohvri ehitada ka (projekteerida) uue osa (joonisel Lisa 2). Uus osa oli tunduvalt kitsam, ühe kitsa trepiga ja sinna kolis ta selle valmides ise elama.

Tol ajal oli tüüpiline sellele piirkonnale, et ühel krundil asus enam kui üks maja ning teine oli ehitatud esimese maja üürituludest.⁵ Aastal 1935 lasigi R. Tohvri, projekteerida täitsa uue hoone ehk hoovimaja (Lisa 3), mis tänaseks asub aadressil Rohu 18a. Selle valmides kolis omanik ise uude majja ja mõne aja möödudes kolis tema eelmisse korterisse (lisatiiba) Mardi vanaema. Tema ja iseenda mälestusi Mart Nigola mulle rõõmuga ka jagas.

---

² Anni Nool. Lenderi maja. Tallinna Puitarhitektuur, Leele Välja (toim) lk 168. Tallinn 2014

³ Leele Välja. Puit Eesti Arhitektuuris, lk 80. Tallinn 2016

⁴ Mart Nigola, suuline vestlus. Küsitles Maarja Priks 20.04 2023 märkmed autori valduses

⁵ Robert Nerman. Kalamaja ajalugu, lk 8. Tallinn 1996

Illustratsioon 2 Rohu 18 aastal 1987 Allikas: muis.ee/museaalview/3720142

Maja ei ole olnud varem kunagi täies mahus renoveeritud. Tehtud on ainult vajalikke töid/parandusi, kui selleks vajadus oli tekkinud (näiteks, vahetatud aknaid, torustikku, elektrijuhtmeid, parandatud ja toetatud vundamenti). Ainuke suurem töö, mis teostati kuskil Nõukogude perioodil oli katuse materjali vahetus ehk siis asendati varasem valtsplekk eterniidiga.

Hoone ise asub Rohu tänava vanemas osas ehk see, mis asetseb Härjapea tänava ja Telliskivi tänava vahel. Hiljem, seoses raudtee viadukti valmimisega pikendati tänavat kuni Tehnika tänavani, millega loodi pelgulinna ühendus kesklinnaga. (ill.3)

Illustratsioon 3 Rohu tänava viadukti ehitus 1926 aasta Allikas: muis.ee/museaalview/3135427

Rohu tänav sai oma nime 1900 aastal ja selle tänava ääres paiknevad ühed Pelgulinna vanimad elumajad. Enamus Rohu tn hoonetest olid ehitatud tööliste üürikorteriteks, kuid siiski ka üks saeveski koos mööblitööstusega ja enne sõda, restoran Pelgulinn. ⁶

---

⁶ Blogger, Jaak Juske blogi <http://jaakjuske.blogspot.com/2013/09/pelgulinna-rohu-tanava-lugu.html?view=timeslide> (vaadanud 02.02- 20.04 2023)

Illustratsioon 4 piirkonna plaan Allikas: tallinnlv.ee/kaja/#

2. Hoone materjalikasutuse ja tehnilise seisukorra kirjeldus

Tegemist on puidust hoonega paekivi vundamendil, muldpinnasel. Puidust on nii välisvooder, trepikoda kui ka kandekonstruktsioonid.

2.1 Vundament ja sokkel

Vundament on paekivist lintvundament. Vundamendi puidust kandetalasid on aegade jooksul nii plommitud kui ka asendatud uute vastu. Vundamendi paekivist osa on aastatega (~40 cm) mattunud ladestunud pinnasekihi ehk kultuurikihi alla (ill.18)

Vaadeldes sokliosa mitte väga korrapäraseid vuuke ja sealt kukuvat krohvi annab see alust arvata, et algupäraselt oli see kaetud krohvi. Praeguseks on sokkel halvas seisus, praguline, mõned kivid rivist välja vajunud ja krohvist järel üksikud jäänused (ill.5-8).

Illustratsioonid 5 ja 6 Rohu 18 sokli seisukord hetkel 2023

Illustratsioonid 7 ja 8 Rohu 18 soklil säilinud krohviosa 2023

Kahest maja välistrepist (mõlemad hoovipoolsed) on üks tavapärasest kasutamisest ja ilmastikust kulunud, murenenud ja vajunud, teine (paar aastat tagasi) kokku kukkunud trepp on asendatud uue, betoonist valatud trepiga (ill.9-10).

Illustratsiooni 9 ja 10 Rohu 18 välistreppide ja välisuste (Lisa 2 joonis 1 ja 3 VU-2 ja VU-3) seisukord 2023

2.2 Seinad ja konstruktsioon

Hoone põhiosa on rõhtpalk konstruktsiooniga, mis on kaetud horisontaallaudisega. Hoone lisaosa on püstpalk konstruktsiooniga, samuti kaetud horisontaallaudisega. Viilualune on kaetud saelõikelise äärega püstlaudisega (ill.11-12).

Välislaudis on suhteliselt korralik, see ei ole kuskilt otseselt mädanenud, ilmnevad vaid tavalised, ilmastiku poolt, aastatega tekkinud muutused. Värv on hävinenud peaaegu täielikult ja puit on läinud halli tooni. Ilmselt on tegemist hoone originaal laudisega.

Horisontaallaudis on välja vahetatud ainult hoone uuema osa alumises osas. Algselt laudiselt võib tuvastada kollakat tooni, mis ajapikku on tõmbunud pigem pruunikaks ning esineb suuremahulist värvi koorumist. Lähemal vaatlusel ei ole tuvastatav ükski teine toon ega värvikiht, mis annab alust arvata, et säilinud värvijäätmel on maja originaalvärv. Ka vanadest dokumentidest (Lisa 3) võib välja lugeda, et hoone planeeriti kollast tooni.

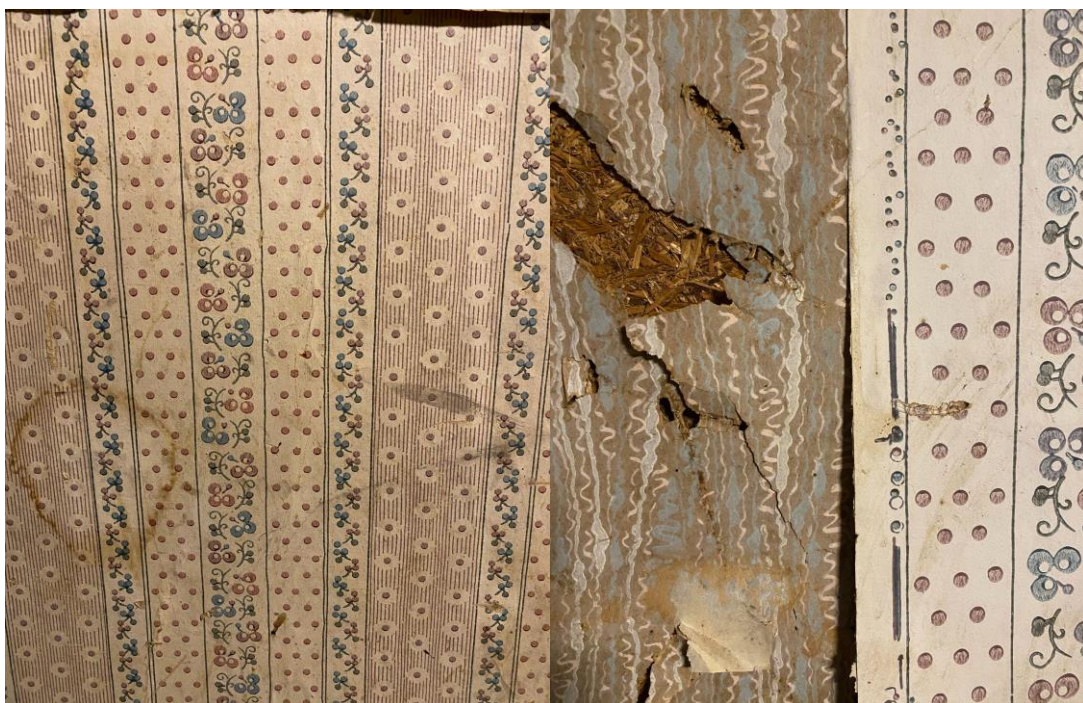
Vaheseinad on palkseinad, mis tänaseks päevaks on valdavas osas kaetud kipsplaadiga või puitlaastplaadiga.

Illustratsioonid 11 ja 12 Rohu 18 fassaad 2023

2.3 Trepikoda ja Kelder

Trepikojas nähtavad vaheseinad on kaetud puitlaastplaadiga, mis omakorda on kaetud kahe kihi tapeediga (erineval ajahetkel). Puitlaastplaat reedab, et nii plaadi enda kui ka sellele paigaldatud tapeedi puhul, ei ole tegemist originaal lahendusega (ill.13-14).

Illustratsioonid 13 ja 14 Rohu 18 trepikoja vahesein aastal 2023

Lakke on paigaldatud kitsas voodrilaud. Mõlema korruse põrandad on puidust põrandalauadega ja väga kehvast seisusest. Ilmselt tuleb täies mahus välja vahetada. Iseloomulikult Lenderi majale kulgevad kahel pool trepikoda balustritega trepid. Mulle teadmata põhjustel on kubki trepp, koos balustrite ja käsipuudega värvitud erinevat tooni. Balustrid on osaliselt hävinenud, olemasolevad on mitme värvi kihi all (ill.15-16).

Illustratsioonid 15 ja 16 Rohu 18 trepikoda 2023

Algsetest kojakappidest on säilinud ainult üks, ülejäänud on kahjuks lammutatud (ill.17). Maja kelder ei ole välja ehitatud, vundament ei ole kaetud ja on täielikult muldpõrandaga. Kuna vahelae laagid, roovitus ja kandetalad on osaliselt asendatud või proteesitud, siis hetkel on nende seisukord suhteliselt rahuldav (ill.18).

Illustratsioon 17 Rohu 18 kojakapp

Illustratsioon 18 Rohu 18 kelder

2.4 Katus ja vahelagi

Majal on viilkatus, millele on palkidest sarikad, millele on paigaldatud laudis ja mida omakorda katab eterniit. Hoolimata katusekattematerjali kehvast seisust, ei ole konstruktsioonis märgata suuremaid kahjustusi. Katust on korduvalt lapitud ning osaliselt on märgata niiskuse poolt tekitatud tagajärjesid, kuid otseselt läbimädanenud osasid hetkel ei ole (ill.19-21).

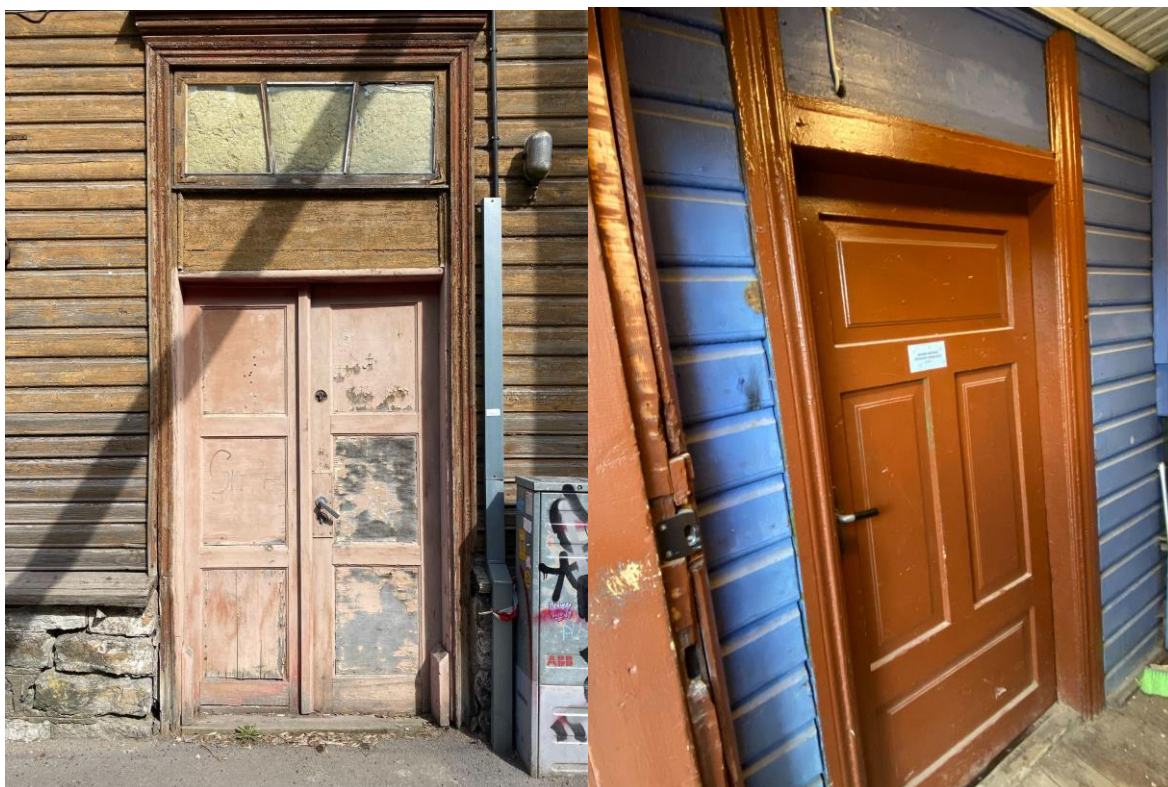
Illustratsioonid 19, 20 ja 21 Rohu 18 katusekonstruktsioon ja vahelagi 2023

Pööningukorruse vahelagi oli eelnevalt täidetud liivaga, mis paar aastat tagasi eemaldati (ill.21)

Kuna Lenderi tüüpi majadel oli valdavalt valtsplekk-katus, siis ilmselt oli nii ka käsitletaval hoonel, seda võib ka välja lugeda vanadelt joonistelt (Lisa 3).

2.5 Uksed ja aknad

Akendest on säilinud vaid paar originaalakent (lisa 2 joonis 2 ja 3), enamus on erinevatel ajahetkedel välja vahetatud ja kõik näevad absoluutselt erinevad välja. See annab hoonele väga kaootilise ja ebakorrapärase välimuse. Kõik keldriaknad on kaetud/suletud juhusliku erineva ehitusmaterjaliga. Viilualune aken ja vintskapi aken on säilinud, kui väga kehvast seisus. Siiski on positiivne see, et avade suurust ei ole muudetud ühegi akna ega ukse puhul. Originaalustest on säilinud üks välisuks (ill.10) ja trepikoja vaheuks (ill.23) ja on tänu mitmele värvi kihile ka päris heas seisus. Tänavapoolne välisuks on küll hiljem asendatud vineerist tahveluks, kuid säilinud on selle karniis, liistud ja selle kohal olev valgimikaken (ill.22).

Illustratsioon 22 tänavapoolne välisuks (VU-1)

Illustratsioon 23 trepikoja vaheuks

2.6 Kahjustuste tekke põhjused

Kahjustused on tekkinud peamiselt kolmel erineval põhjusel:

- Mingil ajahetkel on katus sademeid ja sulavett läbi lasknud, mis on kandekonstruktsioonis tekitanud mõningaid niiskuskahjustusi ja ilmselt on osa niiskust on sealt kaudu imbunud ka seinakonstruktsiooni ja soojustusse.
- Kuna hoone on ehitatud niiskele pinnasele ja seal on siiani muldpõrand, õhkub sealt pidevalt niiskust, mis oluliselt mõjutab keldrikorrusel olevaid puidust kandetalasid ja roovitust. Kindlasti süvendab probleemi ka kehv ventilatsioon keldris.
- Sadeveesüsteem on aja jooksul hävinenud ja eksisteerib ainult osaliselt, mistõttu satub vihmavesi fassaadile ja ei ole suunatud korralikult majast eemale.

2.7 Soovitused kahjustuste kõrvaldamiseks

Kahjustuste kõrvaldamist tuleks kindlasti alustada katuse vahetusega, et takistada niiskuse sattumist maja seintesse, soojustusse ja konstruktsiooni. Keldris tuleks parandada vundamendis olevad praod, sest nende kaudu pääseb niiskust müüritisse. Tuleks tagada

korralik drenaaz ja hüdroisolatsioon. Keldrikorrusele tuleks paigaldada ventilatsioonisüsteem ja sealt tuleks eemaldada niiske muldpinnas.

3. Väärtused

Kuigi hoone ei kuulu mälestiste nimekirja ⁷ ega ei ole tunnistatud miljööväärtuslikuks hooneks, asub see siiski miljööväärtuslikul alal ja seal on nii mõndagi väärtuslikku, mida ei tohiks tähelepanuta jätta.

Lenderi maja tüüpilistest elementidest ⁸ on säilinud avatud räätas ja saelõikeliste otste ning kitsa profiiliga püstlaudisega viilualune. Osaliselt on säilinud ka akende kohal olevad karniisid. Samuti ka tänavapoolse välisukse karniis ja valgmik (ill.24) ning hoovipoolse ukse kohal oleva varikatuse sepis (ill.25).

Ka hoone interjööris on leida mõningaid huvitavaid detaile. Kindlasti väärivad märkimist trepikoja balustritega trepid (ill.15-16), mis on sellele majatüübile omased. Mainimist väärib ka kitsa profiiliga voodrilauaga kaetud kojakapp (ill.17). Laed on kaetud algupärase kitsaprofiililise lauaga.

Illustratsioon 24 Rohu 18 ukсед ja aknad 2023   Illustratsioon 25 Rohu 18 varikatuse sepis 2023

⁷ Kultuurimälestiste Riiklik Register <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument> (vaadanud 28.04 2023)

⁸ Anni Martin. Lenderi maja. Hoonetüübi areng ja säästev uuendamine. Tallinn 2011

Väärtuslikud detailid: Leiab Lisa 2 joonistelt (põhiplaan, vaade A, vaade B) märgitud tingmärgiga VD- (1-7)

VD-1 trepikoja vaheuks

VD-2 välisuks VU-3

VD-3 ukse karniis, liistud ja valgmik

VD-4 sisetrepid

VD-5 varikatus

VD-6 sarika otsad

VD-7 aknakarniisid

Kõiki elemente, mis on piisavalt hästi säilinud peaks kindlasti väärtustama, säilitama ja võimalusel kasutama maja rekonstrueerimisel.

4. Säilitamise ettepanekud

Maja renoveerimiseks taotletakse hetkel rekonstrueerimise ja laiendamise põhiprojekti. Põhiprojekti aluseks võetakse Miho Arhitektuuribüroo, arhitekt N. Soobiku koostatud eelprojekt (sama projekti kasutasin ka oma töös jooniste alusena (Lisa 2).

Projekt näeb ette välisfassaadi soojustamist. Soojustada tuleks nii, et fassaad ei ulatuks tulemüürist ja kõrval olevast hoonest (Rohu 20) kaugemale vaid jääks ühele joonele.

Samuti näeb projekt ette katusekatte vahetust ja katuseharja tõstmist (Lisa 2 joonis 2 ja 3), säilitades räästa kõrguse. Katusele on tänava poole plaanitud katuseaknad, mis järgivad olemasolevate akende jaotust, hoovi poolsele küljele lisanduvad vintskapid ja rõdu (Lisa 2 joonis 2 ja 3).

4.1 Vundament ja sokkel

Paekivist sokkel ja vundament tuleks puhastada juhuslikest ja mitte korrektseks paranduseks kasutatud materjalidest, puhastada ka vanadest krohv jääkidest ja muust mustusest. Seejärel teha vuugi parandused kasutades õigeid materjale, soovitatavalt lubimörti. Tagada korralik drenaaž ja hüdroisolatsioon.

Treppide suhtes, kuna üks trepp on juba kokku varisenud ja asendatud betoonist trepiga ning teine on kohe kohe kokku kukkumas, siis ilmselt ka see tuleks teise järgi teha betoonist (ill.9-10)

4.2 Seinad ja konstruktsioon

Niipalju kui võimalik puhastada ja kasutada vana laudist. Laudise värvimisel kasutada linaõlivärve. Maja soojustamisel jälgida, et avatäited jääksid fassaadiga ühele tasapinnale. Laudise eemaldamisel saab hinnata rõhtpalkidest seina konstruktsiooni. Kui seal on kahjustunud palke, siis peab need, vastavalt vajadusele, kas proteesima, plommima või asendama uue palgiga. Maja ilmet rikkuvad tehnilised seadmed võiks liigutada mitte nii nähtavasse kohta.

Majale peaks kindlasti paigaldama korraliku sadeveesüsteemi.

4.3 Trepikoda ja kelder

Kõik algupärased sisetrepid väärivad kindlasti säilitamist. Balustrid tuleks puhastada vanast värvist ja puuduolevad detailid asendada. Seintelt tuleks eemaldada puitlaastplaat ning seejärel hinnata seina seisukorda ja edasist otsust. Laes olevad kitsaprofiililised lauad tuleks puhastada ja uuesti värvida. Põrandalaudu kahjuks enam taaskasutada ei saa, sest need on liiga kehvast seisus.

Keldrist tuleks eemaldada sinna ladestunud kultuurikiht ja kui eksperdi hinnang väidab, et seda on turvaline süvendada, siis tuleks seda süvendada, valada korralik põrand ja tekitada sellest kuivkelder. Tuleks eemaldada kõik hetkel suvalised avatäited ja lasta paigaldada uued majale sobivad aknad. Loomulikult tuleks keldrisse lasta projekteerida ja paigaldada korralik ja tingimustele vastav ventilatsioonisüsteem.

4.4 Katus ja vahelagi

Hetkel olev eterniidist katusekatte materjal tuleb asendada valtsplekiga. Kõik teised katusematerjalid on sellele hoonetüübile sobimatud. Katuslagi tuleb soojustada, kuid jälgida seejuures, et säiliks räästaalune kujundus ehk saelõikelised Sarika otsad jääksid eksponeeritud ja räästast ei ehitataks kinni.

Vahelae puhul laseksin sekkuda ehitusinseneril ja kuulata tema poolseid soovitusi, mis materjalist vahelagi teha, et tagada õige raskus ja stabiilsus.

4.5 Uksed ja aknad

Kindlasti peaksid jääma muutumatuks uste ja akende ava suurused. Kõik säilinud uksed tuleks restaureerida ja kasutusele võtta. Kuna originaal akendest on säilinud vaid vähesed (Lisa 2 joonis 2 ja 3) ja mulle on teadmata nende seisukord, siis kõik aknad tuleks asendada uute sobivast materjalist akendega ja need tuleks kujundada säilinud originaalakende disaini järgi.

Kokkuvõte

Käesolevas töös käsitletav hoone ei ole just kõige paremas seisundis. Ajahamba poolt on räsitud enamus silmaga nähtavad hoone osad ja detailid. Katusekate, vundament ja sadeveesüsteem nõuavad kiireid lahendusi, et säilitada maja üldine tervis, ilme ja väärtuslikud elemendid.

Kuid ei tohiks rutakalt teha otsuseid maja remontimise osas, sest eesmärk ei tohiks olla mitte ainult maja remontimine, vaid tuleks tähelepanu pöörata ka selle unikaalsuse ja omapära säilitamisele.

Hoolimata protsessi keerukusest ja mitmetest takistustest ei ole korteriomaniikud siiski loobunud maja korda tegemise soovist ja tegutsevad aktiivselt edasi. Loodetavasti ei ole kaugel aeg, kus jõutakse projekti ja soovide realiseerimiseni ning renoveerimine sujub edukalt, jõudes loodetud lõpptulemuseni ja Rohu tänavat rikastab üks ilus ja väärkas korterelamu.

Kasutatud materjalid:

- **Internetiallikad**

Blogger, Jaak Juske blogi <http://jaakjuske.blogspot.com/2014/08/lender-meer-ja-majad.html>
(vaadanud 02.02- 20.04 2023)

Blogger, Jaak Juske blogi <http://jaakjuske.blogspot.com/2013/09/pelgulinna-rohu-tanava-lugu.html?view=timeslide> (vaadanud 02.02- 20.04 2023)

Ehitisregister, <https://livekluster.ehr.ee/ui/ehr/v1/archive/ehitis/shr/101021950> (vaadanud 02.02-30.04 2023)

Ettevõtete otsing <https://www.teatmik.ee/et/personlegal/80420064-Tallinn,-Rohu-tn-18-korteri%C3%BChistu> (vaadanud 25.04 2023)

Eesti Muuseumide Veebivärv <https://www.muis.ee/search> (vaadanud 15.03- 30.04 2023)

Tallinna Kinnistute Kultuurilooliste ja Arhiivandmete Infosüsteem
<http://www.tallinnlv.ee/kaja/#> (vaadanud 15.03-30.04 2023)

Tallinna Planeeringute Register <https://tpr.tallinn.ee/GeneralPlanning/Details/YP000060>
(vaadanud 15.03-30.04 2023)

Kultuurimälestiste Riiklik Register <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument>
(vaadanud 28.04 2023)

- **Kirjandus ja publitseeritud allikad**

Anni Nool. Lenderi maja. Tallinna Puitarhitektuur, Leele Välja (toim) lk 168. Tallinn 2014

Leele Välja. Puit Eesti Arhitektuuris, lk 80. Tallinn 2016

Robert Nerman. Kalamaja ajalugu, lk 8. Tallinn 1996

Anni Martin. Lenderi maja. Hoonetüübi areng ja säästev uuendamine. Tallinn 2011

Harry Laidla. Kortere lamu “nn Lenderi maja” Kalamajas - väärtused, seisukorra hinnang, säilitamise ettepanekud. Tallinn 2020

- **Publitseerimata allikad**

Woge OÜ, Mari Mölder koostatud geodeetiline alusplaan Rohu 18, Tallinn, Harjumaa,

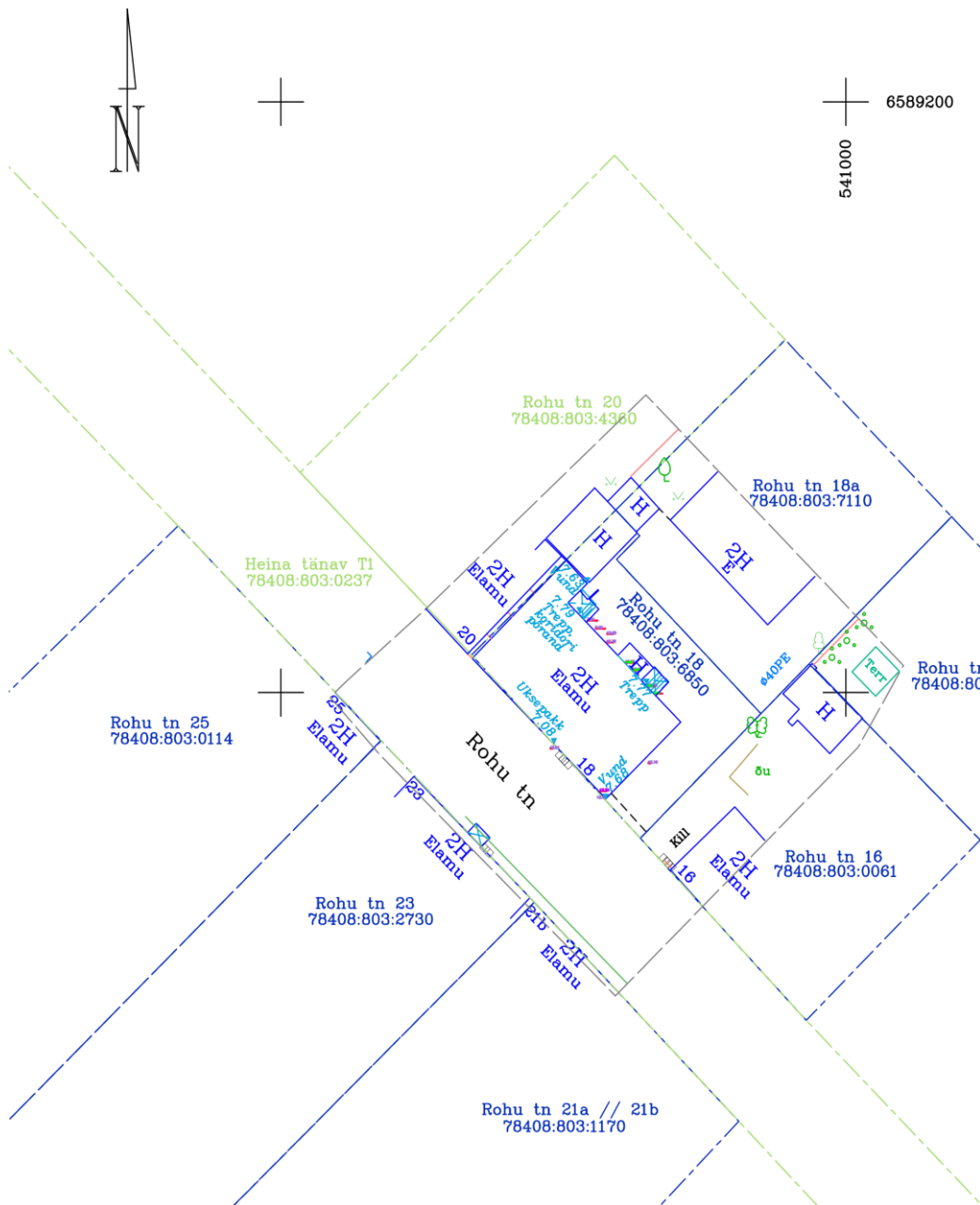
2023 Arhitektuuribüroo Miho Nele Soobiku koostatud korterelamu rekonstrueerimise ja laiendamise projekt Rohu 18, Tallinn, Harjumaa, 2018

- **Suulised materjalid/intervjuud**

Mart Nigola, suuline vestlus. Küsitles Maarja Priks 20.04 2023 märkmed autori valduses

Lisad

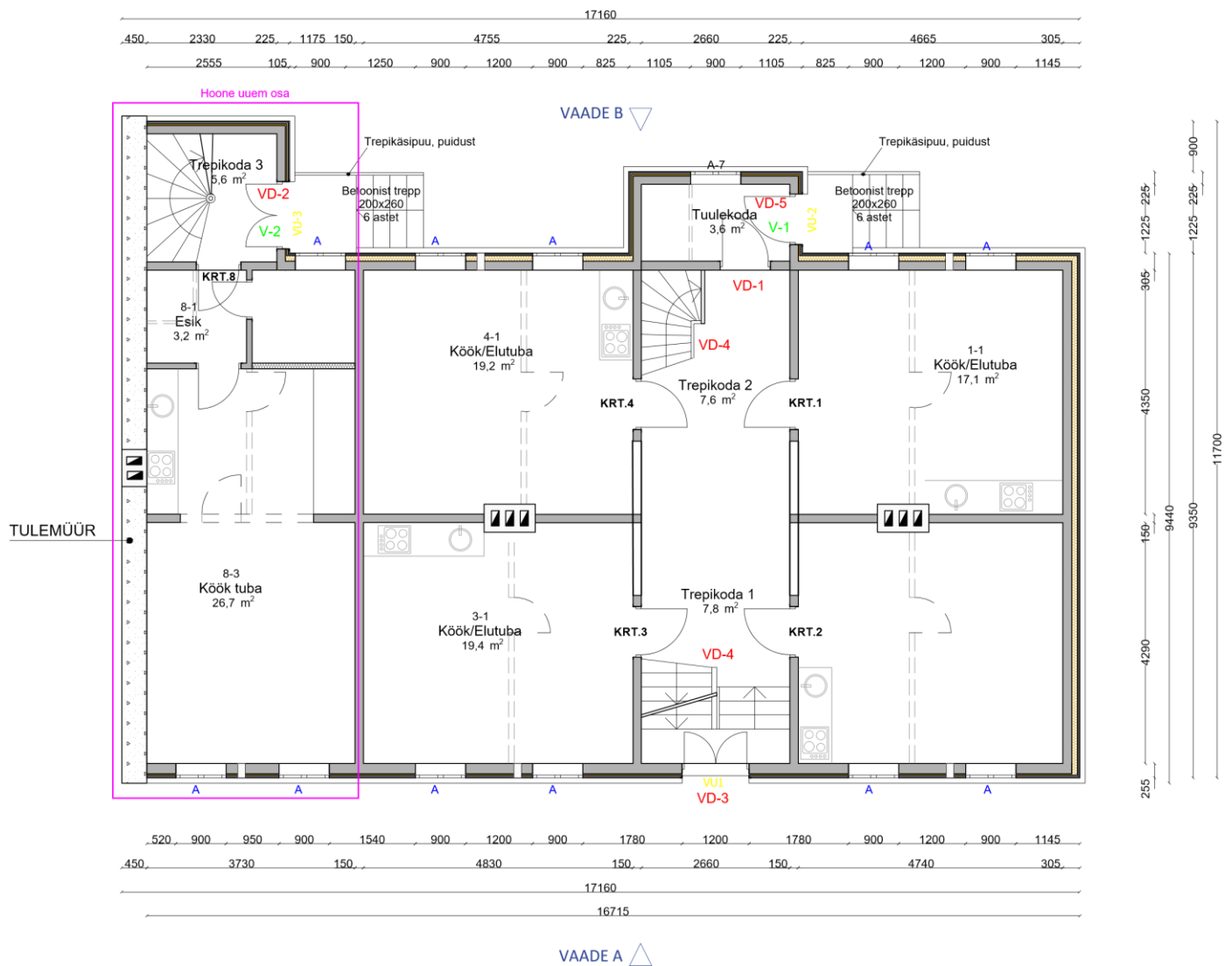
Lisa 1: Rohu 18 asendiplaan⁹

⁹ Aluseks võetud Woge OÜ, Mari Möldereri koostatud geodeetiline alusplaan Rohu 18, Tallinn, Harjumaa, 2023

Lisa 2: Rohu 18 renoveerimise projekt ¹¹

Joonis 1 põhiplaan

¹¹ Aluseks võetud Arhitektuuribüroo Miho, Nele Soobiku koostatud korterelamu rekonstrueerimise ja laiendamise projekt Rohu 18, Tallinn, Harjumaa, 2018

Joonis 2 vaade A

Joonis 3 vaade B

Tingmärgid:

VU- välisuks

A originaalaken

VD- väärtuslik detail

V- varikatus

-381- Linn. reg. N 121.

Projekt
 kaheksordse puust elumaja paistitamiseks
 Tallinnas Rohu tän. Nr. 18 kinn. Nr. 2501.
 omanik R. Tohvi

Tallinna Linnavalitsus
Ehitusosakond

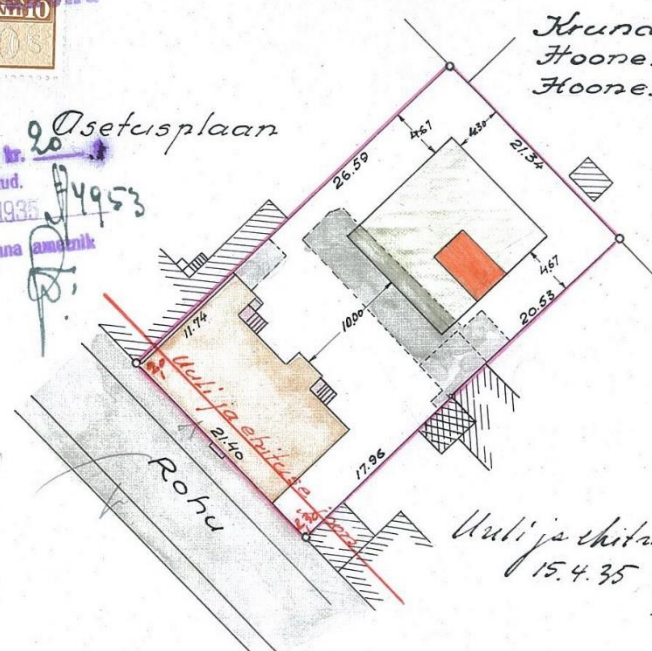
R. Tohvi

Krundi suurus 820.03
 Hoonealal 321.59 m²
 Hoonestatoid 39.94%

Asetusplaan

Asetusplaan nr. 20
 oost kustutatud.
 Tallinnas, 12. IV. 1935
 Ehitusosakonna ametnik

4953

Uulijaehitusepanõige
 15. 4. 35
[Signature]

Tallinna Linnaval. Ehitusosakond.
 SAADUD
 27. IV. 1935 Nr 5584

Käesoleva projekt on Tallinna linnavalitsus
 oma koosolekul „26“ aprill. 1935 a. kinnitanud

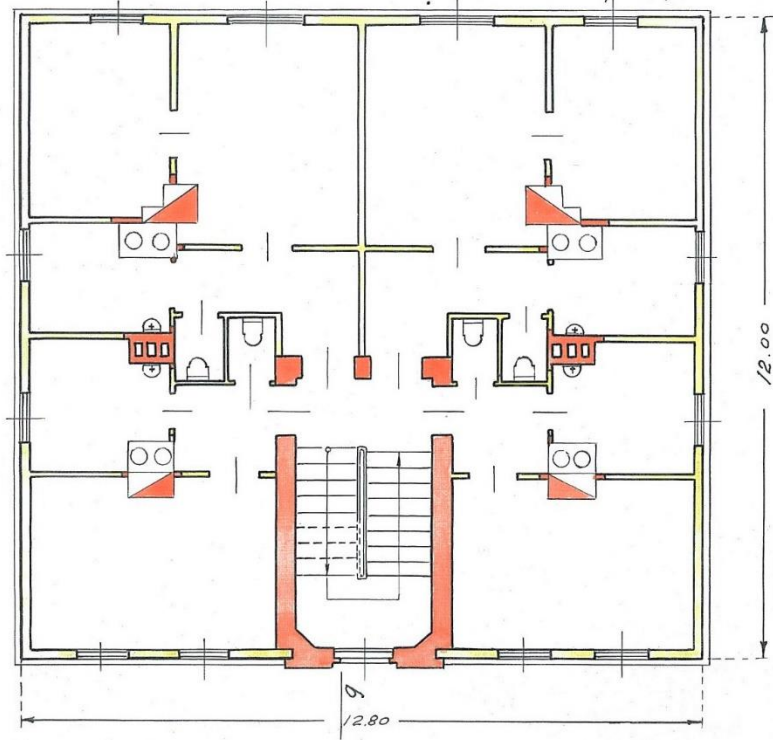
Tallinnas „26“ aprill. 1935 a. № 5318

Linnapea: *J. Paets*
 Ehitusosak-a direktor: *[Signature]*
 Linnaval. sekretär: *[Signature]*

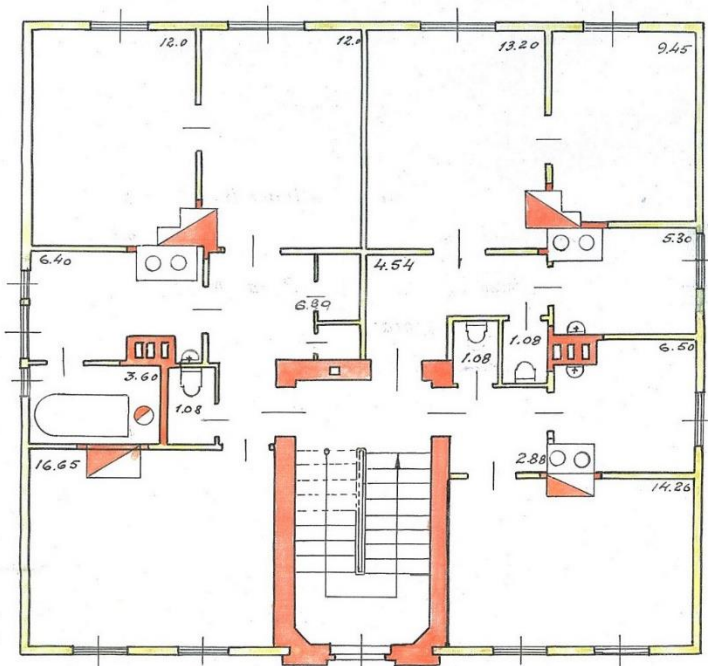
Esimese korra plaan

Dälisseinat kahetkord peistplankest.

0.3 m²
7.2

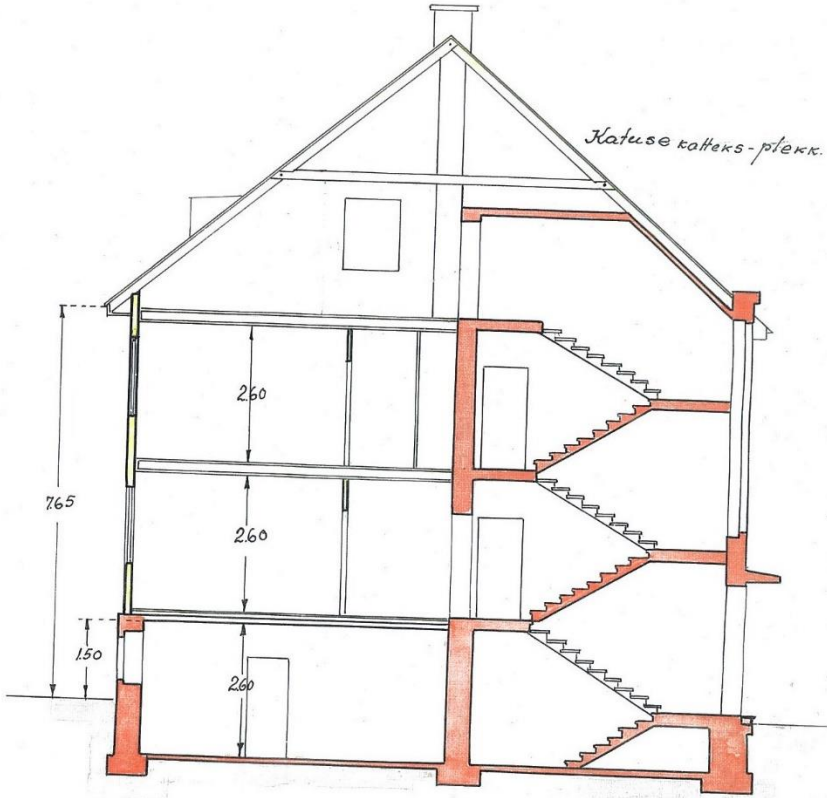
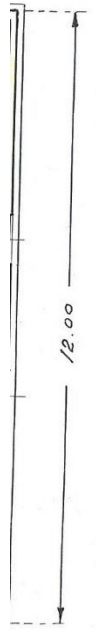
Teise korra plaan.

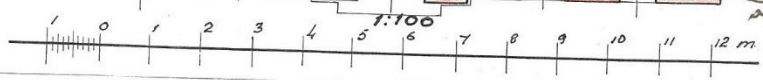
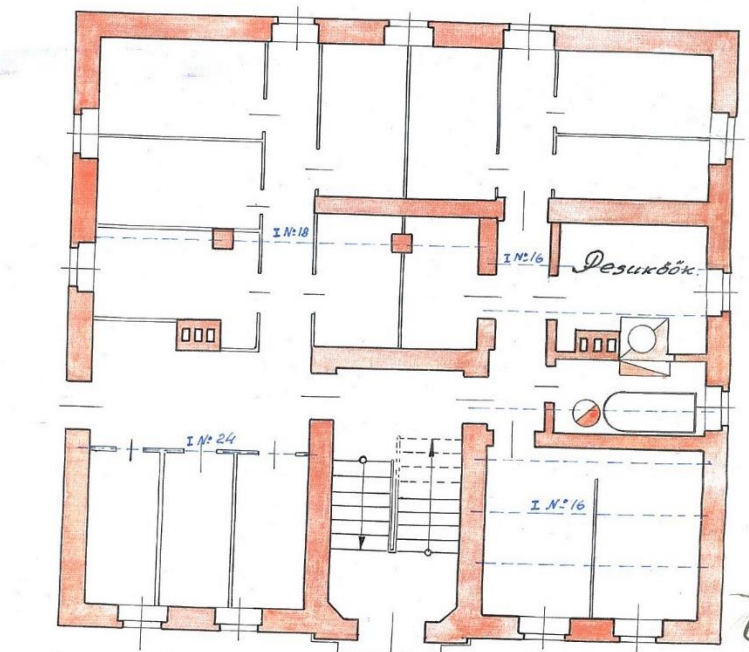
Korterite pöranda pind kokku 116.84 m²

Lõige a-b.

kankest.

Keldri kord.

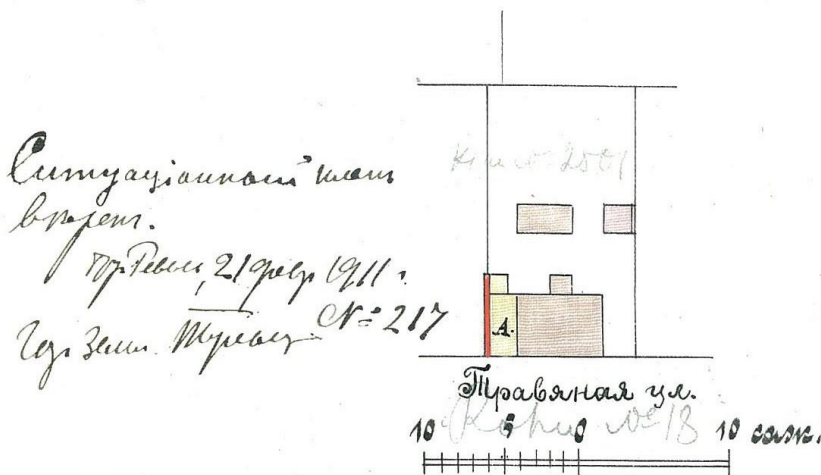

(Signature)
 Arhitekt. büroo ...

Проект двухэтажной деревянной
пристройки к жилому дому на
участке Ю. Пандера по Правой
улице под № 8 в Иасти гор. Ревеля.

A Niter

Ситуационный план.

План составлен архитектором и инженером Сибирского
Городского Управления М. Зензиным 24 февраля 1911 г.
г. Ревель, февраль 28 года 1911 г.

№ 1093.

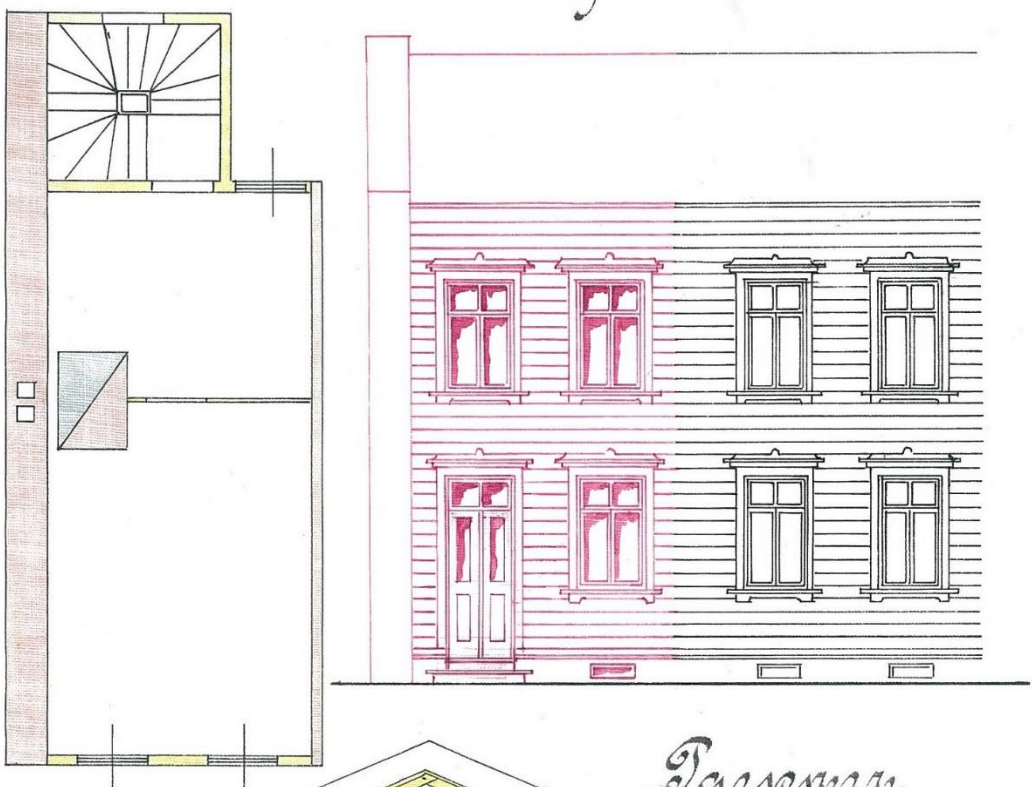
Городской голова П. Пандер
Городской Муницип. Исполн.
Городской Секретарь П. А. [Signature]

План I и II этажей.

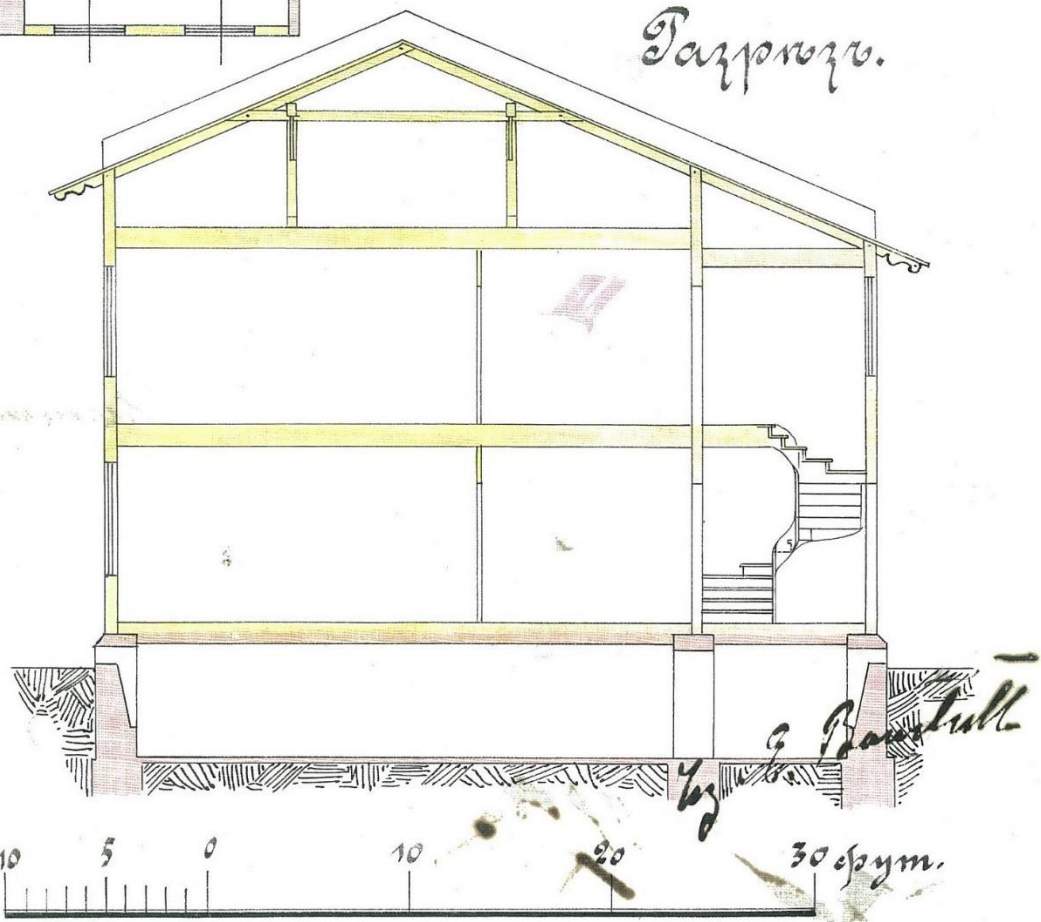
Фасады.

1.

Ст. 1'10"

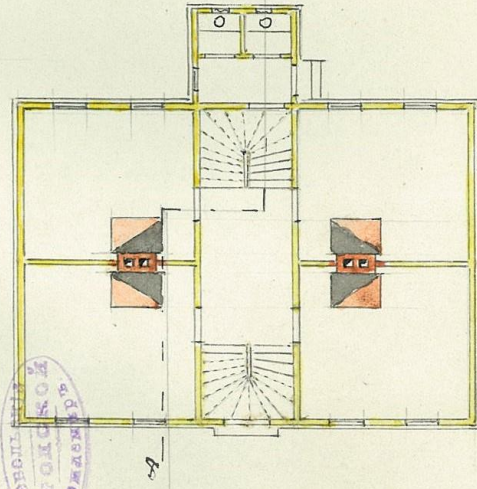
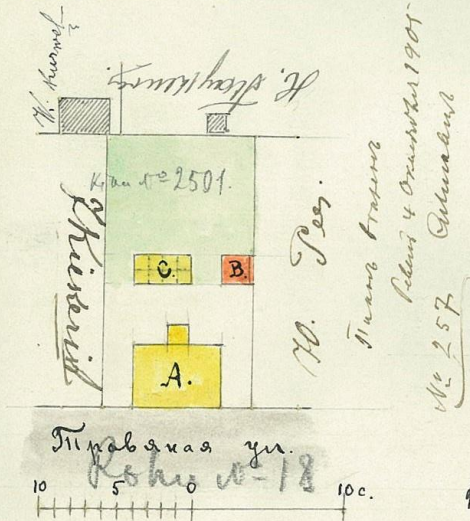
Разрез.

Проект на постройку для г-на Юри Тамберга деревянного 2го этажного жилого дома со службами, в I^й части г. Ревеля, по Траванной ул. № 8.

Планы 1го и 2го этажа, Лит А.

План участка.

Прому разрешенно построить по сему проекту: под Лит А - деревянный 2^й этажный жилой дом, под Лит В - каменную кузницу, под Лит С - каркас сарая.

Ю. Тамберг

Планы сего разсмотрены и утверждены Ревельского Городского Управления в заседании 6го октября с.г. однако с тем, чтобы подвальное помещение под средним коридором было покрыто сводом.

Гор. Ревель, Городская Управа, октября 8. дня 1905 г.

Городской Голова. Д. Сидоренко

Городской Инженеръ Яковин

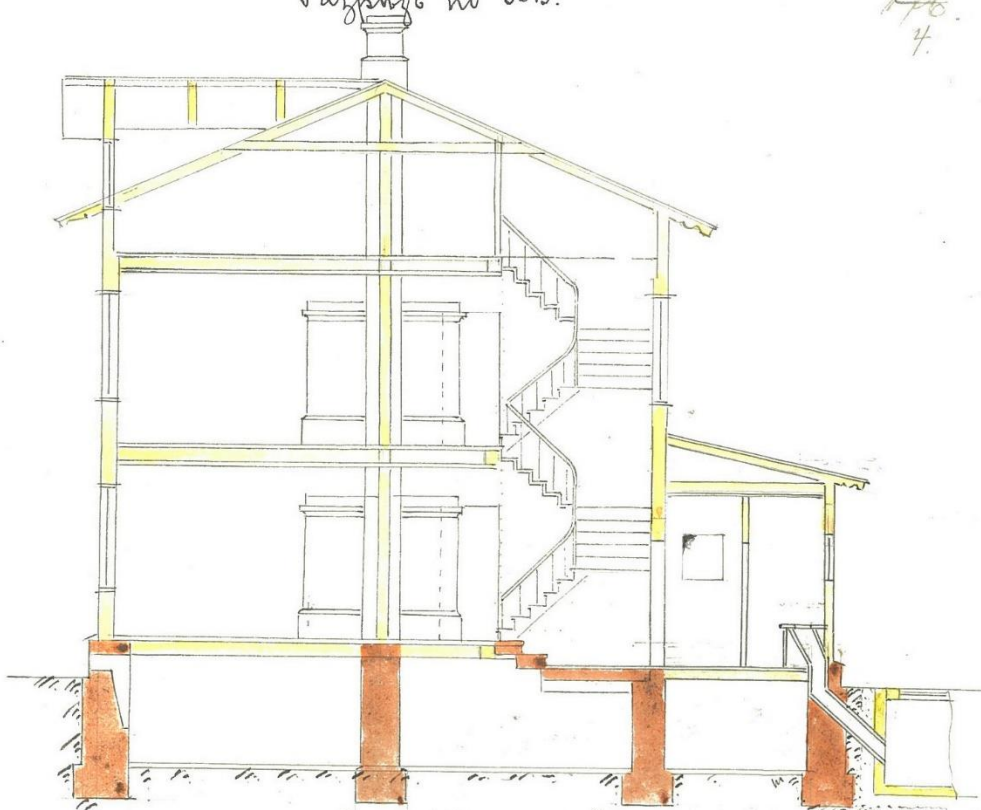
Городской Секретарь Сидоров

№ 4261.

Разрез по АБ.

176.
4.

до а с а д в

Чертеж архитектору Н. Купечел
1905.

47 0 1 2 30